

ملکات

سلسله دروس مبالغه عقلانی و حیانی (۱۱)

حیدر ضیایی

سرشناسه: ضیایی، حیدر، ۱۳۳۱؛ عنوان و نام پدیدآور: ملکات؛ سلسه دروس میانی عقلانی و حیانی (۱۱)/حیدر ضیایی؛ تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی؛ مشخصات نشر: قم: وصال آوای توحید ۱۴۰۰؛ مشخصات ظاهری: ۲۷۱ ص.؛ شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۸-۷۴-۶؛ شابک: ۹-۶-۶۰۰-۹۴۲۲۰-۹۴۲۲۰-۶۷۸؛ وضعیت فهرست نویسی: فیفا؛ موضوع: معرفت شناسی، فلسفه اسلامی؛ رده بندی کنگره: ۵/۵BP۲۱۶؛ رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۲؛ شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۷۸۹۲۰

ملکات

مؤلف: حیدر ضیایی

تعلیق و تصحیح و نگارش: محمدرضا حیدری نقدعلی

ناشر: وصال آوای توحید

تیراژ و سال چاپ: اول، ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۷۰۸۸-۷۴-۶

شابک: ۹-۶-۶۰۰-۹۴۲۲۰-۹۴۲۲۰-۶۷۸

دفتر مرکزی: قم مقدس، تلفن: ۰۹۰۲۵۷۸۱۳۲۳

سامانه آموزش مجازی دوره:

lms.avayetowheed.ir

فروشگاه محصولات فرهنگی آوای توحید:

shop.avayetowheed.ir

کلیه حقوق برای مؤسسه آوای توحید محفوظ است.

۵۸۲

فهرست مطالب

مقدمه

مقدمه ۲۵

درس اول؛ تجسم اعمال

تفاوت تمثیل و تشکیل ۳۸

مراد از تمثیل اعمال ۴۰

اقسام رؤیای صادقه ۴۲

مراد از تعبیر و شخص معبر ۴۳

آیات تأییدکننده تجسم اعمال در قیامت ۴۵

روایات تأییدکننده تجسم اعمال در قیامت ۵۲

حکایتی در باب تجسم اعمال ۶۲

پاداش بهشت، استوار بر پای بندی به دو اصل ۶۶

روایت قیس بن عاصم از پیامبر اکرم (ص) ۷۱

۷۷ شبهات برتراند راسل

۷۸ تبیین شبهات برتراند راسل

۸۰ پاسخ به شبهات برتراند راسل

۸۷ پرسش و پاسخ

۸۸ منابعی برای مطالعه بیشتر این درس:

درس دوم؛ ملکات نفسانی

۱۰۱ پرسش و پاسخ

درس سوم؛ انشاء نفس

۱۱۲ مفهوم جوهر و عرض

۱۱۲ اقسام جوهر

۱۱۳ مراد از مجرد بودن فعل عقل

۱۱۳ اقسام عرض

۱۱۴ تفاوت اضافه مقولیه با اضافه اشراقیه

۱۱۷ تنبیه درس سوم؛ جنس و فصل منطقی

۱۱۸ تفاوت جنس و ماده

۱۱۹ تفاوت فصل و ماده

۱۲۳ پرسش و پاسخ

منابعی برای مطالعه بیشتر این درس ۱۲۵

درس چهارم: قوه خیال

کارکرد قوه عاقله و حواس در سیر نزولی و صعودی ۱۳۰

حقیقت تعبیر و تأویل رؤیا ۱۳۳

تکامل برزخی ارواح ۱۴۰

بیان اصول یازده گانه حکیم ملاصدرا در تبیین معاد جسمانی

متناسب با سرای آخرت ۱۴۷

پرسش و پاسخ ۱۵۹

درس پنجم: خیال منفصل و متصل

گونه های عالم خیال ۱۶۹

کیفیت حصول تمثلات عالم خیالی منفصل ۱۷۰

کیفیت ادراکات انسانی ۱۷۲

مراتب ادراک در کلام امیرالمؤمنین علی (ع) ۱۷۴

پرسش و پاسخ ۱۷۵

منابعی برای مطالعه بیشتر این درس ۱۷۷

درس ششم: تجسم اعمال

پرسش و پاسخ ۱۸۹

درس هفتم؛ ظهور و بطون انسانی

پرسش و پاسخ ۱۹۷

درس هشتم؛ تمثلات

روایت امیرالمؤمنین علی علیه السلام در توصیف مکاشفات

انسان مختصر ۲۰۴

نتایج برآمده از اصل چهلم ۲۰۹

پرسش و پاسخ ۲۱۱

تنبيه درس ششم؛ اثرپذیری نفس ۲۱۳

سخنی در باب لطافت نفس و اثرپذیری سریع آن ۲۱۳

خاطره‌ای از علامه حسن زاده (حفظه الله تعالی) در حکمت

نزول برخی از آیات قرآن ۲۱۵

درس نهم؛ نفس مکتفی

گونه‌های نبوت ۲۲۸

نبوت تشریعی ۲۲۸

نبوت انبائی ۲۲۹

حضرت زهرا علیها السلام در مقام نبوت انبائی ۲۳۰

مراد از عرفان و عارف حقیقی در دیدگاه علامه حسن زاده

الْحَمْدُ وَ الثَّنَاءُ لِعَيْنِ الْوُجُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى وَاقِفِ مَوَاقِفِ
الشُّهُودِ، سَيِّدِنَا أَبِالْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ، صَاحِبِ مَقَامِ الْمُحْمُودِ، وَ عَلَى آلِهِ أَمْنَاءُ
الْمُعْتَبُودِ، ثُمَّ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَيْنَا وَ عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ.

خداوند تبارک و تعالی در میان تمام موجودات انسان را آیینۀ تمام
نمای جمال و جلال خویش قرار داد. و در ظل آن او را در جایگاه اعلای
خلیفه الهی نشانند و فرمود: «إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً»^۱

آدم، اصطراب اوصاف علمست وصف آدم، منظر آیات اوست
هر چه در وی می نماید، عکس اوست عکس ماه اندر آب جوست^۲

اصل و ریشه انسان طبق آموزه های قرآن و عترت: معرفت ربوبی
می باشد و اگر بخواهیم خزاین ملکوت را بگشاییم کلیدی
می خواهد که این کلید، معرفت نفس است؛ چون معرفت نفس باب
همه خیرات است و انسان اگر بخواهد راهی برای رسیدن به این
حقایق پیدا کند از همه نزدیک تر به خودش، خودش است و به
قول مولی صدرا خویشتن شناسی حقیقت آدمی و بنیاد ایمان

۱. بقره، آیه ۳۰.

۲. مولوی مثنوی، دفتر ششم.

می باشد.

انسان یک گره اصلی دارد که اگر آن را بگشاید به نیکبختی می رسد و آن، گره خویشتن خویش است و اسفا که آدمی تمامی عمر گرانبهای خویش را در گشودن گره هایی به هدر می دهد که از گشایش آن چیزی عایدش نمیشود و جوهر حقیقی و ملکوتی اش شکفته نمی شود.

جان جمد علما اینست این که بدانی من کیم در یوم دین
آن اصول دین بدانتی و یک بگر اندر اصل خود کو هست نیک
از اصولیت اصول بدانتی که بدانی اصل خود ای مرد مه

حضرت رسول ﷺ فرمودند: «من عرف نفسه فقد عرف ربه»^۱
هرکس نفس خویش را شناخت یقینا پروردگار خویش را شناخته،
بدون شک صحیفه کامله نفس ناطقه انسانی شریف ترین صحیفه
است.

حضرت وصی امیرالمومنین علیه السلام فرمودند: «معرفة النفس انفع
(اعلی) المعارف»^۲، معرفت نفس با نفع ترین معارف است و در جای

۱. مولوی مثنوی، دفتر سوم.

۲. غررالحکم، ص ۲۳۳.

۳. غررالحکم، ج ۶، ص ۱۴۸.

دیگر فرمودند: «افضل المعرفة معرفة الانسان نفسه اعظم الجهل جهل الانسان امر نفسه»^۱، برترین معرفت ها آن است که بشر خود را بشناسد و بزرگ ترین نادانی آن است که انسان خود را نشناسد و از مسایل مربوط به نفس بی خبر باشد و دستیابی به این صحیفه به وسیله معرفت به خویش حاصل می گردد و قطعاً بافضیلت ترین حکمت ها معرفت نفس می باشد که حضرت وصی امیرالمومنین علیه السلام می فرمایند: «افضل الحکمه معرفة الانسان نفسه»^۲، بزرگ ترین حکمت آن است که انسان دارای معرفه النفس باشد.

بزرگانی از اهل معرفت در خصوص این صحیفه بیانات گوهر سنگی را به جا گذاشتند و یکی از آن بزرگان که فرید یگانه عصر حاضر می باشد حضرت ذوفنون ابوالفضائل آیت الله العظمی علامه حسن زاده آملی (حفظه الله تعالی) می باشد که شکوفایی را به وسیله تربیت مربیان نفوس مستعده و کتاب های ارزشمند شان برای طالبان معرفت انسانی به جای گذاشتند و در حوزه علم و معرفت ایشان آثاری در خصوص معرفت نفس که برگرفته شده از آموزه های قرآن و عترت است، تالیف نمودند، از شاگردان برجسته ایشان استاد معظم حیدر ضیائی می باشند که ایشان از اساتید سطوح عالی فلسفه و عرفان و از افراد نامی در این علم می باشد.

۱. غررالحکم، ج ۲، ص ۳۸۷.

۲. غررالحکم، ج ۲، ص ۲۳۳.